

# AUDIOLOGY **infos** **LOGY**

Het magazine voor alle hoorprofessionals

[www.audiology-worldnews.com](http://www.audiology-worldnews.com)

Scriptieprijs en  
Audicien van het  
Jaar: wie vielen  
er in de prijzen?

Terugblik  
EUHA 2018

Eurotrak: de  
nieuwste feiten  
en cijfers over  
de sector

## Audiologie en kunst

Dyon Scheijen brengt twee werelden bij elkaar

# HOE DYON SCHEIJEN

## twee werelden samenbrengt

Dyon Scheijen is klinisch fysisus - audioloog én beeldend kunstenaar. In zijn kunstproject 'Art meets Science' maakt hij kunstwerken op akoestisch absorberend materiaal. Hij vertelt in Audiology Infos over zijn weg naar audiologie en kunst, en het belang van een goede akoestiek. Een portret van deze veelzijdige vakgenoot.

**D**yon Scheijen (1970) werkt al bijna 20 jaar bij Adelante audiologie & communicatie in Hoensbroek.

Hij is gespecialiseerd in tinnitus, maar ziet daarnaast mensen met allerlei gehoorklachten, "van baby tot bejaarde". De bevroren audioloog behandelt onder andere mensen met hyperacusis, hinder van laag frequent geluid en evenwichtsklachten. "Misofonie is ook een vrij nieuwe groep die we zien. Dus zo ben je continu in ontwikkeling", aldus Scheijen.

Dyon Scheijen's loopbaan als klinisch fysisus begon bij de natuurkunde. "Natuurkunde was altijd al een vak wat mij op de middelbare school interesseerde. Ik wist nog niet wat ik wilde worden,

Tekst: **Femke Noordink**

Foto: Chris Bozadzis





---

## Dyon Scheijen herkende zich erg in de verhalen van tinnituspatiënten

---

“dus mijn gedachte was: ik ga Natuurkunde studeren en zie daarna wel weer verder.” Maar op een zeker moment werd de studie heel abstract in de ogen van student Dyon Scheijen. De studie werd afgerond, “maar ik had tijdens mijn studie al het gevoel: ik wil straks niet alleen maar achter een computer zitten.” Scheijen studeerde Natuurkunde in het Duitse Aken. Daar was het een verplichting om tijdens de opleiding ook één vak te volgen in de medische sector. Bij dat vak kwam hij voor het eerst in aanraking met de gezondheidszorg als vakgebied. “Daarbij had ik echt het idee; dit is wat mij ligt en daar wil ik in verder. Alleen wilde ik niet de opleiding Natuurkunde helemaal weggooien.” Er bleek een combinatie te bestaan: het vak van klinisch fysicus. Onder de klinische fysici bestaan meerdere beroepsgroepen, waaronder audioloog. “Daarbij heb je ook spreekuren en is het contact met patiënten veel intensiever. Dat sprak mij enorm aan.”

### Tinnitus

“Ook binnen mijn vak ben ik weer op zoek gegaan naar de voor mij interessantere en meest prikkelende uitdagingen, de dingen waar ik blij van word en naar wat mij raakt”, vertelt de audioloog verder. Na Natuurkunde volgde een opleiding tot audioloog aan het Academisch Ziekenhuis van Maastricht. Daar kwam Scheijen in aanraking met tinnituspatiënten. “Je moest vanuit de opleiding tot klinisch fysicus academisch geschoold worden en perifeer. Het perifere deel was het audiologisch centrum waar ik nu werk in Hoensbroek.” Daar kwamen tinnituspatiënten op het spreekuur. “Toen, in 1998, waren er voor tinnituspatiënten nog heel weinig behandelingsmogelijkheden”, geeft hij aan. “Er werd tegen die mensen gezegd: sorry, je hebt tinnitus, en daar kunnen we niks aan doen. Sommige mensen kwamen dan bij een psycholoog terecht en die kon dan een paar handvatten aanreiken, maar dat was het.”

Maar omdat Scheijen in Duitsland had gestudeerd, was hij op de hoogte van het bestaan van tinnitusklinieken bij de oosterburen. Daar ging hij een kijkje nemen en deed hij veel kennis op. Dat bracht hij mee naar Hoensbroek, om een eigen tinnitus centrum op te zetten binnen het audiologisch centrum. In Hoensbroek werd het plan met enthousiasme ontvangen. “Gelukkig had ik in het audiologisch centrum in Hoensbroek een directeur die daar oren naar had”, vertelt hij. “Die heeft me daar enorm in gesteund, om dat verder op te zetten en te ontwikkelen. En daarna is dat balletje snel gaan rollen, tot een heel tinnitusteam dat hier nu zit, waar we landelijke bekendheid mee hebben.”

### Het kunstenaarspad

Maar hoe belandde hij vanuit de audiologie bij de kunst? “Ik heb eigenlijk altijd wel getekend of geschilderd”, antwoordt Dyon Scheijen daarop. “Dat zat er altijd al wel een beetje in.” Hij geeft aan ontzettend veel dingen leuk te vinden. “En dat is heel goed. Alleen het gevaar zit erin dat dat op een gegeven moment kan doorslaan. Hij herkende zich erg in de verhalen van tinnituspatiënten, waarvoor het van belang was om de

balans te bewaren en het glas niet te veel over te laten lopen. “Op een gegeven moment kreeg ik het gevoel van ‘hé, tegen wie heb ik het eigenlijk?’”

Op een gegeven moment liep het in zijn leven te hoog op. “Dan komt er verkeer van rechts”, vertelt Scheijen over die periode. “Dus bij de stress en spanning die je al hebt, komt er nóg iets bij. Toen liep bij mij zelf het emmertje over. Toen heb ik redelijk dicht tegen een burn-out aan gezeten, 2011.” Hij stapte naar een therapeut, die vroeg naar zijn energievreters en energiegevers. “Dan moet je een lijstje maken van wat jou energie geeft, waar je passie in hebt. En dat was voor mij toch schilderen en tekenen. Dus toen kreeg ik de opdracht om in die periode waarin ik ziek was het schilderen weer op te pakken.” Die opdracht nam de Scheijen serieus, dus hij ging met verf aan de slag. Eerst alleen voor vrienden en kennissen.

Maar doordat ik nog meer ging schilderen, werd het aanbod van mijn doeken groter. Daardoor gingen mensen het ook eerder mooi vinden, dus het balletje ging toen vrij snel rollen.”

Het jaar erop klopte hij bij de Kamer van Koophandel aan voor de registratie van zijn werkzaamheden als kunstenaar.

“En als je een KvK-nummer hebt, dan nemen galerijen je ook nog eens serieuzer”, meent Scheijen. De galeries wisten hem vanaf dan te vinden. Hij verkocht zijn doeken, maar de werelden van audiologie en kunst waren nog gescheiden. “Sommige mensen kenden mij heel goed als audioloog, anderen weer enkel als kunstenaar.”

### **Akoestisch verantwoorde kunst**

Daar kwam verandering in toen hij een centrum binnenstapte. “Ik heb het vermoeden dat het was toen ik ooit in Eindhoven bij collega’s op bezoek was, daar in het audiologisch centrum”, blikt de audioloog terug. “Daar hadden ze omwille van de slechte akoestiek, akoestische panelen tegen een wand opgehangen. Maar die waren gewoon wit, dat zag er heel strak uit. Toen ik dat zag, ging er bij mij een idee ontstaan.” Het lumineuze idee borrelde omhoog om kunstwerken op akoestische materialen te maken. “Dan kan ik die twee combineren, en dan komen die twee werelden ook nog eens mooi bij elkaar”, aldus Scheijen’s gedachte van jaren terug. Maar daar ging eerst nog een zoektocht aan vooraf, waar hij een jaar geleden mee begon, “om te experimenteren en te kijken welk materiaal het beste bij mij past”. Je kunt immers niet op al het geluidsabsorberend materiaal schilderen. Veel materiaalsoorten zuigen de verf als het ware op. Sinds kort heeft hij een firma gevonden die wel kan leveren wat hij wil. “Dus verschillende doeken die ook superstrak zijn, maar toch akoestisch absorberend. Het doek is dan nog op mijn manier te gebruiken. De stijl die ik gebruik blijft behouden.” ‘Arts meets science’ is de titel van het project waarbinnen hij akoestische kunstwerken maakt, waarin kunst en wetenschap

elkaar ontmoeten. De panelen hebben een esthetische én akoestische functie in de ruimte, en kunnen geluidsproblemen zoals galm en slechte verstaanbaarheid verminderen. Het eerste doek belandde bij hem thuis aan de muur. Een geslaagde test, zo bleek. “We hebben onlangs een verbouwing gehad en er was een hele slechte akoestiek. Nu door dat doek op te hangen merk ik dat die akoestiek duidelijk verbetert.” Wel wil hij nog gaan uitzoeken, in hoeverre de werken precies een verschil maken. Daarvoor gaat hij een samenwerking aan met de Hogeschool VIVES in het Belgische Brugge. De studenten gaan een meting voor en na het ophangen van de panelen doen, om te kijken hoeveel effect zo’n kunstwerk werkelijk heeft. Scheijen: “Ze hebben daar een hele moderne universiteit, met grote betonnen ruimtes en hele slechte akoestiek. We gaan in één van die ruimtes de doeken

ophangen; dat wordt een groot tweeluik.”

Halverwege 2019 gaat het project van start, dus daarna zal bekend zijn wat de impact van de werken kan zijn op de akoestiek.

Dat het effect zal hebben, daar is Dyon Scheijen van overtuigd. “Maar het mooie daarvan vind ik, dat zelfs al gaat het niet het effect geven dat ik denk dat het brengt, het ook iets anders teweeg brengt. Door het erover te hebben en door de lezingen

die ik geef, maak je mensen wel bewust dat akoestiek ook heel belangrijk is om op te letten. Dat wordt vandaag de dag vaak nog te weinig belicht. Ik merk dat er heel veel aandacht is voor het meten van het gehoor, en er dan naar technische oplossingen wordt gekeken. Maar wij vragen niet standaard aan mensen op het spreekuur ‘hoe ziet uw woonkamer eruit?’ Soms doe ik dat wel, als ik aan mensen merk dat ze ondanks hun hoortoestellen problemen blijven houden.

En dan merk je dat er heel wat mensen zijn, vooral ouderen, die van hun huis naar een modern appartement zijn verhuisd. Dan houden ze van strakke muren, gladde vloeren, en denken helemaal niet aan de akoestiek. En dan kun je de beste hoortoestellen hebben, maar als jij een hele slechte akoestiek hebt, dan blijf je mensen niet goed verstaan. Dus ik maak mensen ook bewust door hierover lezingen te geven en het verhaal van mijn kunst te brengen, vanuit de audiologie. Dat gebruik ik dan als een kapstok, het zet mensen aan het denken. Mensen hoeven niet te houden van de moderne kunst die ik maak, maar ze gaan er wel over nadenken om misschien een tapijtje neer te leggen, of om op een andere manier de akoestiek in de ruimte te verbeteren.”

Een akoestisch schilderij van Dyon Scheijen’s hand hing in een expositie van stadsmuseum Harderwijk. Daar liep begin 2018 de tentoonstelling ‘Heelmeesters 2018’, een kunstproject waarbij kunstenaars zich lieten inspireren door de medische sector. Vanuit de wisselwerking tussen beide partijen werd een kunstwerk gemaakt, waarin de visie van de arts centraal stond. “Iemand had bijvoorbeeld een heel mooi hart in 3D gemaakt, met allemaal spiegeltjes erop”, beschrijft Dyon. “Dat was de spiegel van het leven, zal ik maar zeggen.” Scheijen mocht aan

## **Studenten van de Hogeschool VIVES in Brugge gaan meten hoeveel effect zo’n kunstwerk werkelijk heeft**

de expositie deelnemen, als medisch specialist en kunstenaar in één. Een akoestisch paneel kreeg een mooie plek in het museum. “En daarbij het verhaal wat er achter zat, dat was in die expositie heel belangrijk.”

## De mens is als een kunstwerk

Eén dag in de week trekt Dyon uit voor zijn werk als kunstenaar, de andere vier dagen is hij werkzaam als klinisch fysicus - audioloog. Hoe beïnvloedt het kunstenaarschap zijn werk in de audiologie? “Ik heb toevallig vorige week op een psychologencongres twee lezingen mogen geven, over die combi van kunst en mijn vakgebied. Dat zie ik bijvoorbeeld in het werk van Van Gogh. Van Gogh had waarschijnlijk op het eind van zijn leven heel veel last van zijn evenwichtsproblemen, gehoorverlies en tinnitus. Zijn zelfportretten in het laatste jaar van zijn leven laten deze struggle zeker zien. Als je met mijn achtergrond weet wat Van Gogh heeft meegemaakt, dan krijg je dat oeuvre nog meer waarde. Dat ga je met een ander oog bekijken, waardoor ik zie dat creativiteit heel belangrijk is, ook in het bedenken van nieuwe zorgproducten.”

Vroeger werkten natuurkundigen en andere wetenschappers samen met creatieve mensen, stelt Dyon Scheijen.

“Natuurkundigen hadden bepaalde plekken in steden, waar kunstenaars en wetenschappers elkaar ontmoeten. Dat was vroeger veel meer dan nu.” Toch ziet hij ook dat kunst en wetenschap weer nader tot elkaar komen in ons huidige tijdperk. “Ik las in een artikel dat ze bij Gezondheidswetenschappen, op de universiteit, nu ook vakken aanbieden aan studenten waarbij zij gaan kijken naar kunst. De titel van het stuk was ‘Het kijken naar kunst maakt je een betere arts’. Dat past ook in mijn eigen ontwikkeling. Dus ik zie wel dat het één invloed gaat hebben op het ander.”

De Limburgse audioloog ziet overeenkomsten tussen de manier waarop je naar mensen kijkt en de manier waarop je naar kunst kijkt. “Ik zei altijd: de mens

is als een kunstwerk. Ieder mens is uniek, en heel waardevol. Maar als je naar een kunstwerk kijkt zonder er bij stil te staan wat de kunstenaar bedoelt, dan krijgt het geen diepgang. Als je gaat doorvragen, en het verhaal hoort van de kunstenaar, of het kunstobject, wat het allemaal mee heeft gemaakt, dan zie je dat de waarde ook veel groter wordt dan enkel datgene wat je ziet. En dat is ook bij de mens.”

“Dat komt natuurlijk omdat je vanuit je beroep als audioloog móet doorvragen. Dan nemen mensen je in vertrouwen. Dus je hoort ook dingen die die mensen niet zo snel aan anderen vertellen.” Van sommige verhalen wordt hij stil, zo onthutsend zijn ze. Zo kwam hij laatst een vrouw tegen in de praktijk. “Die was laaggeletterd, dus ze kan niet lezen en schrijven. Dat heeft ze altijd verzwegen voor heel haar omgeving. Ik moest mijn tranen inhouden, dat was zo aangrijpend wat ik hoorde. Met dat verhaal werd ik me ervan bewust dat wij mensen

tegenkomen waar we dat niet van weten, en die dat op allerlei slimme manieren uit de weg gaan. Als je die vrouw daar over spreekt, begrijp je steeds beter in welke situatie ze zit en krijg je meer waardering en respect. Dan ga je ook kijken: kan ik die mevrouw hierin nog op een of andere manier helpen?”

Hoe beïnvloedt, andersom, Dyon Scheijen's werk als audioloog zijn kunstenaarschap? “Ik merk dat als ik vanuit de kunst met mensen spreek, ik het dan toch weer over mijn vak van audioloog heb”, zegt hij. “Dus die twee beginnen elkaar wel steeds meer te vinden. Ook op exposities kwamen mensen erachter dat ik audioloog was. Zij hadden tinnitusklachten en kwamen van daaruit weer in ons centrum terecht. Het is een drempelverlaging naar mensen toe om in gesprek te geraken en te weten waar ze dan naartoe kunnen gaan.”

## Spiegel van de geest

Dyon Scheijen maakt grote, abstracte werken. Zijn stijl ontstond toen hij eens zelf op zoek was naar een groot doek in zijn woonkamer. Omdat hij niet kon vinden wat hij zocht, nam hij zelf een roller en verf ter hand. “Sindsdien is dat altijd mijn manier van schilderen geweest”, legt hij uit. “En wat ik heel leuk vind zelf, is dat ik niet helemaal weet wat eruit komt. Dat vind ik een heel natuurlijk proces. Het ontstaat. Dus ik ben er wel deel van, van het proces, maar ik stuur het niet geheel. En ik vind het ook heerlijk om te doen.” Hij ziet het als een spirituele ervaring. “Want ik ben zelf soms verbaasd van de composities die in het werk ontstaan en dat daar hele mooie dingen uitkomen. Ik zie vaak figuren, mensen die met elkaar praten, of het lijkt soms over het verleden te gaan. Maar iemand anders ziet in die vlekken weer hele andere dingen. Dus daar zit ook een beetje psychologie achter.” Hij meent dat als mensen naar zijn doeken kijken, in de figuren zaken

zien die zij op dat moment meemaken. “Dus ik vind het altijd een spiegel van de geest, als mensen naar het werk kijken. Degene die snel en oppervlakkig kijkt, ziet alleen de kleur. Maar mensen die langer kijken gaan dingen herkennen in de figuren, dan lijkt het of het brein ermee gaat spelen. Want hoe langer je kijkt, hoe meer je gaat zien. Iedere keer opnieuw zie ik ook weer nieuwe dingen in het werk. Dat is leuk om mee te maken.”

Al met al draait het werk van Dyon Scheijen om aandacht: aandacht voor de patiënten, werkelijk luisteren. Maar ook in zijn visie op kunst, en in zijn werken: door aandachtig te kijken en vragen te stellen, zie je meer. En met zijn werk op akoestische panelen vestigt hij de aandacht op een andere kwestie: de onderbelichting van akoestiek in de audiologische praktijk. Daar wil hij het werkveld, maar ook architecten, verpleeghuizen en anderen, attent op maken. “Vraag aan patiënten ook eens ‘hoe ziet uw woonkamer eruit?’”, zegt hij. “Dat hoeft geen vreemde vraag te zijn.”

## Meer weten?

Kijk voor meer informatie op [www.dyonscheijen.nl](http://www.dyonscheijen.nl) en [www.adelante-zorggroep.nl](http://www.adelante-zorggroep.nl).

## ‘Van Gogh had op het eind van zijn leven waarschijnlijk last van evenwichtsproblemen, gehoorverlies en tinnitus’